

Kopenhagen

Hallo Herman,

'Kopenhagen' heeft bevestigd wat ik al langer dacht: dat de politiek zal volgen en niet zal leiden om onze ecologische problemen aan te pakken. Hoewel ik er zelf niet bij was, voelde ik me toch onderdeel van het proces, omdat ik op de kat paste van een vriendin die in Kopenhagen was. Ook belangrijk.

Deze vriendin, Annelies, begon zich steeds meer zorgen te maken over de ecologische crisis. Geleidelijk werd haar duidelijk dat ze niet op de overheid hoefde te rekenen voor oplossingen en raakte ze geïnspireerd om zelf in actie te komen. Maar met haar achtergrond, gepromoveerd in de rechten, wist ze niet gelijk hoe ze dat kon doen. Na een intensief zoekproces werkt ze nu samen met organisaties als IUCN en NatuurCollege om de VN zover te krijgen om in het Kinderrechtenverdrag een 'Recht op Natuurcontact' op te nemen. Omdat liefde voor de natuur een belangrijke basis is voor het willen beschermen van de natuur.

Annelies laat zien hoe maatschappelijke verandering concreet en creatief gestalte kan krijgen. Gewoon door binnen haar eigen vakgebied haar passie te volgen en voor duurzaamheid te kiezen. Ze geeft op haar eigen, unieke wijze vorm aan het gevoel dat ook zij iets bij kan dragen, in plaats van op anderen te wachten. Maar het gebeurt ook door mensen als mijn moeder, die onlangs aankondigde dat ze in 2010 20 procent in haar eigen huishouden wil gaan besparen.

Dit inzicht is mooi verwoord in de bekende uitspraak van antropologe Margaret Mead: 'A small group of thoughtful people could change the world. Indeed, it's the only thing that ever has.' Een hoopvolle visie, en hard nodig in deze tijden. Hoe zie jij dat eigenlijk, Herman?

Met hartelijke groeten weer, Annick

Duurzame denkers Annick de Witt en Herman Wijffels schrijven elkaar elke maand een brief om van gedachten te wisselen over een groene toekomst.

Annick de Witt (1978) doet aan de Vrije Universiteit promotieonderzoek naar de relatie tussen wereldbeelden en duurzame ontwikkeling.

Chef Globalisering

Evert Nieuwenhuis schreef *De Grote Globaliseringsgids - van Aandeelhouders tot Zapatista*. Voor IS belicht hij elke maand een actuele mondiale kwestie. *Vragen of ideeën?* Mail ze naar Chef Globalisering: is@ncdo.nl

Kampioen Brazilië

Bij de Wereldbank weten ze het nu ook: economische groei maakt niet zomaar een einde aan hongersnood en armoede.

Decennialang legden de ontwikkelingseconomen uit Washington de nadruk op het bedrijfsleven in de strijd tegen armoede. Meer economische activiteit leidt tot meer welvaart en deze zou vanzelf 'naar beneden' druppelen. De overheid moest zich terughoudend opstellen.

In een recent onderzoek komt Martin Ravallion, hoofd van de onderzoeksafdeling van de Wereldbank, tot een geheel andere conclusie: economische groei heeft stevig overheidsbeleid nodig om armoede effectief te bestrijden.

Ravallion vergeleek de economische groei met de afname van armoede in China, Brazilië en India. Deze drie reuzen herbergen de helft van de mensen die in extreme armoede leven en de meerderheid van mensen die de afgelopen decennia de armoede wisten te ontstijgen.

Elke Chef Globalisering smult van dit soort onderzoeken: grote vragen worden met grote getallen beantwoord.

De hamvraag: wie bestreed armoede het best?

In absolute aantallen is China de grote winnaar. Begin jaren tachtig leefde 84 procent van de Chinezen onder de armoedegrens, vijfentwintig jaar later was dat nog maar 16 procent. Maar Ravallion berekende ook wie economische groei het best vertaalt in een daling van de armoede. Dan is Brazilië met afstand de winnaar. Voor elke procentpunt economische groei wist Brazilië de armoede met 4,3 procentpunt te doen dalen. In China was dat 0,8 en in India 0,4 procentpunt.

Wat is het geheim van Brazilië? De overheid voerde beleid dat zich richt op de armste mensen. Met name het fameuze Bolsa Família - dat tot in New York navolging vindt - was succesvol. In ruil voor geld sturen arme families hun kinderen naar school of laten ze hen inenten. De Braziliaanse overheid slaagt er opvallend goed in om haar hulpbehoevende inwoners te bereiken (60 procent van de allerarmsten), in tegenstelling tot China en met name India, waar pervers genoeg de armsten de minste kans hebben op overheidshulp.

De grote vraag is hoe arme landen het succes van Brazilië kunnen evenaren. Er is geen eensluidend antwoord, maar een ding staat vast: een goed functionerende overheid is net zo belangrijk als een bloeiend bedrijfsleven.

Herman Wijffels (1942) was onder meer voorzitter van Rabobank en de SER en bewindvoerder bij de Wereldbank. Nu is hij co-voorzitter van de Worldconnectors.

Beste Annick,

'Kopenhagen' heeft minder opgeleverd dan nodig is. Teleurstellend, maar ik blijf hoopvol dat we zullen leren hoe wij dit soort mondiale problemen kunnen aanpakken. Het is ook goed mogelijk dat wanneer we over een aantal jaren terugkijken, het maatschappelijke effect van de conferentie groter zal zijn gebleken dan het politieke resultaat.

In tegenstelling tot voorgaande klimaatconferenties, leefde deze ook bij de man en vrouw in de straat. Uiteindelijk is het voor duurzame verandering cruciaal dat mensen zélf aan de slag gaan om hun ecologische voetafdruk te beperken.

Deels gevolg en deels oorzaak van de publieke interesse was de grote media-aandacht voor deze klimaatop. Ik merkte ook bij mezelf dat de berichtgeving over Kopenhagen het urgentiegevoel verder versterkte. Als hoogleraar duurzaamheid en Worldconnector was ik zelf de laatste tijd extra actief op bijeenkomsten en in diverse radio- en tv-programma's. Een bijzonder positief aspect van alle media-aandacht was dat de focus veelal verschoof van 'zij moeten het maar oplossen', naar 'wat kunnen wij er ook zelf aan doen?'

Ik vind dat hoopvol, omdat alleen gezamenlijke inspanningen van mensen, bedrijven en overheden tot het gewenste resultaat kunnen leiden. Wel heeft de berichtgeving zich wel erg eenzijdig geconcentreerd op het CO₂-vraagstuk. Onze uitdaging is nu om dit momentum vast te houden om daarmee alsnog het gehele beeld van duurzaamheid te belichten.

We moeten laten zien dat we met een reeks ernstige ecologische vraagstukken worstelen die om oplossingen schreeuwen! Een voorbeeld daarvan is de dramatische tegenstelling tussen enerzijds ons financieel-economisch systeem, dat helemaal op groei is ingesteld en anderzijds de eindige natuurlijke hulpbronnen. Als het ons lukt om dat te laten zien, dan kan die 'small group' van jou wel eens heel groot worden.

Hartelijke groet, Herman